

Poučení pro pacienty/rodiče dětí před léčbou celotělovým ozářením

Vážená paní, vážený pane,

Vy nebo Vaše dítě přicházíte k naplánování léčby celotělovým ozářením. Tato léčba je součástí komplexní léčby Vašeho onemocnění.

Plánování léčby probíhá většinou 1 týden před zahájením vlastního ozáření. Na přípravu se budete muset dostavit 2 x, většinou v úterý a ve čtvrtek. Budete vyšetřeni lékařem našeho oddělení, který zodpoví Vaše případné dotazy ohledně postupu plánování, který je popsán následně.

Příprava k ozařování se provádí na simulátoru. Simulátor je rentgenový přístroj, který vypadá jako ozařovač (simuluje ozařovač) a umožňuje stanovení a označení zaměřovacích značek. Na simulátoru Vás radiologičtí asistenti uloží na stůl a nastaví do rovné polohy. Pak Vám v poloze na zádech zakreslí pomocné zaměřovací značky na břicho a hrudník a vyznačí body pro umístění dozimetrů - malých kapslí umožňujících měření dávky. Totéž bude provedeno v poloze na břicho.

Poté půjdete na ozařovnu, kde Vás radiologičtí asistenti uloží do ozařovacího lůžka a vytvarují vakuovou fixační matraci. Radiologický fyzik provede vyměření parametrů (vzdáleností) potřebných pro naplánování Vašeho ozařování a výpočet ozařovacího času. V poloze na zádech i na břicho se zhotoví snímky, které potřebujeme pro přípravu individuálních vykrývacích bloků.

Tím je první fáze plánování celotělového ozáření ukončena a Vy odjedete zpět na hematologické pracoviště, kde bude prováděna přípravná chemoterapie a následná transplantace.

Druhá fáze plánování probíhá většinou za dva dny, tedy obvykle ve čtvrtek. Na ozařovací přístroji v ozařovacím lůžku a fixační vakuové podložce zhotovíme snímky s vykrývacími bloky na plexisklové desce nad Vaším hrudníkem, abychom ověřili správnou polohu vykrývacích bloků.

Vlastní ozáření se uskutečňuje obvykle ve dnech pondělí až středa. Sanita Vás přiveze na naše pracoviště v 7 hod. ráno a ve 14 hod odpoledne. Ozáření v poloze na zádech i na břicho trvá včetně přípravy asi 40 minut.

Během ozáření budete ležet ve vyhloubeném ozařovacím lůžku ve vakuové fixační matraci, budete přikryt prostěradlem a nad Vámi budou ve speciálních kolejnicích umístěny plexisklové desky, včetně desky s vykrytím plic. (Desky slouží k tomu, aby plánované dávky bylo dosaženo i na povrchu těla). Hlavice přístroje se bude pohybovat nad Vámi a opisovat úhel cca 150 stupňů. Jsou prováděny 4 kyvy v poloze na zádech a 4 kyvy v poloze na břicho. Je nutné, abyste leželi pohodlně a při ozáření byli v uvolněné poloze, nesmíte se však během ozáření hýbat. Pěsti mají být volně zatnuty ve stejné poloze na zádech i na břicho, aby jedna strana ruky nebyla ozářena dvakrát.

Po skončení ozáření budete převezen na hematologické pracoviště.

Možné vedlejší účinky, které mohou vzniknout během ozáření, jsou způsobeny ozářením a chemoterapií. Nejčastěji vznikají akutní vedlejší účinky, mezi něž patří nevolnost nebo zvracení, přechodné otoky slinných žláz, případně průjem. Příznaky však nevznikají u každého, a pokud jsou přítomny, budou tlumeny léky, které vám podají na hematologickém pracovišti, v případě potřeby na ozařovně.

Z pozdních účinků, které mohou vznikat v řádu měsíců či spíše let, může přicházet v úvahu suchost případně lehké zahndnutí kůže, jsou popisovány i zákaly oční čočky po 5 či více letech. Tuto komplikaci jsme u našich ozařovaných pacientů zatím nepozorovali. Jde o

komplikaci, která je v současné době celkem snadno řešitelná. U dětí může dojít k ovlivnění reprodukčních funkcí.

Vaše případné další dotazy rádi zodpovíme.